

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію КОРУНЯКА Андрія Володимировича
на тему «Місцеве самоврядування в системі публічного управління
України», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Дисертаційне дослідження КОРУНЯКА Андрія Володимировича є актуальним та цілком відповідає запитам щодо формування та розвитку сучасного громадянського суспільства, розбудови демократії, зміцнення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування. В умовах війни та післявоєнного відновлення України особливо важливою є роль місцевих громад у забезпеченні стійкості, надання публічних послуг та реалізації стратегій розвитку. Посилення місцевого самоврядування виступає ключовим чинником формування ефективної моделі управління, що базується на принципах прозорості, підзвітності та залученості. Дослідження цієї теми сприяє глибшому розумінню механізмів управлінської взаємодії органів місцевого самоврядування в умовах реформування публічного сектору. У цьому контексті, дисертація КОРУНЯКА А.В. є своєчасним, актуальним дослідженням, що відповідає сучасним потребам нашої держави.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових результатів, висновків і рекомендацій. Ознайомлення із основними положеннями дисертаційного дослідження КОРУНЯКА А.В. дозволяє зробити висновок, що сформульовані автором наукові положення, висновки та рекомендації мають достатнє теоретичне, методологічне та практичне обґрунтування. Повнота і логіка використання методологічного апарату, широкого кола вітчизняних та іноземних наукових праць підтверджує достовірність викладених ідей та положень. Автор поєднує теоретичний, правовий, інституційний та прикладний підходи до аналізу місцевого самоврядування в системі публічного управління, що забезпечує глибоке розкриття об'єкта та предмета дослідження.

Загалом, наведені в роботі висновки та рекомендації мають достатній рівень обґрунтованості та достовірності. Усі використані джерела інформації є достовірними, мають місце належно оформлені посилання та цитування робіт інших науковців, нормативно-правових актів тощо. Порушення принципів академічної доброчесності та наукової етики рецензенткою не виявлено.

Наукове значення дисертаційної роботи, достовірність і елементи її новизни підтверджуються належним теоретичним обґрунтуванням та апробацією результатів дослідження на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних заходах. До найбільш вагомих результатів, що, у тому числі, підтверджують наукову новизну дослідження, слід віднести таке.

У роботі автор комплексно досліджує місцеве самоврядування як ключовий інститут публічного управління, акцентуючи увагу на таких сутнісних парадигмах як партисипативно-демократична та публічно-владна. При цьому зосереджує увагу на трансформації ролі місцевого самоврядування в умовах децентралізації, зростанні значущості участі громадян у прийнятті управлінських рішень, а також на необхідності забезпечення ефективної взаємодії між органами місцевої влади та населенням. Переконливою є позиція автора щодо подвійної природи місцевого самоврядування та доцільності його оцінки з позиції громадянського та владного інституту (пар.1.1.).

Однією з безперечних переваг дисертації є глибоке опрацювання науково-теоретичних основ місцевого самоврядування, а також чітке визначення його ролі та місця в сучасній системі публічного управління України, у тому числі, крізь призму іноземного досвіду (моделей, що сформувались у місцевому управлінні), це дало змогу автору узагальнити обґрунтовані порівняльні характеристики та висновки. Зокрема, визнано, що ключовою тенденцією для країн, що аналізувались (табл. 2.1.), є децентралізація державної влади та передача повноважень на регіональний та місцевий рівень самоврядування. При цьому усвідомлено, що децентралізація повноважень має супроводжуватися бюджетною децентралізацією, результатом якої має стати зміцнення місцевої фінансової бази, можливість самостійного фінансування більшої частини своїх

повноважень, зацікавленість місцевої влади у розвитку території, збільшення податкової бази.

Імпонує той факт, що у роботі чималу увагу приділено різним аспектам реальної соціально-економічної самодостатності, фінансового та ресурсного забезпечення місцевого самоврядування, що набуває ще більшої гостроти в умовах війни. Зокрема, автором доводиться необхідність перегляду розподілу матеріальних та фінансових ресурсів між різними типами муніципальних утворень у контексті переходу до так званої адаптивної моделі місцевого самоврядування, «що функціонуватиме адекватно сучасним викликам та демонструватиме запровадження якісно нових організаційних, правових та інших заходів як на державному, так і місцевому рівні». Погоджуюсь з тим, що така адаптивна модель потрібна Україні та дозволить підвищити ефективність роботи органів місцевого самоврядування в складних умовах невизначеності, змін та викликів, пов'язаних з війною, необхідністю поглиблення євроінтеграційних процесів, та віднайти найбільш ефективні та гнучкі механізми управління на місцевому рівні.

Особливу цінність у роботі має дослідження функціонування інституту старост, які виступають важливою ланкою управлінської взаємодії в територіальних громадах. Автор не лише проаналізував організаційно-правовий статус, функціональні обов'язки старост, а й розробив напрями удосконалення їх професійної підготовки, що є актуальним з огляду на підвищення якості управлінських рішень на місцевому рівні.

Важливе значення має також дослідження автором механізмів удосконалення місцевого самоврядування, алгоритму, принципів та форм взаємодії елементів системи публічного управління.

Повнота викладу положень дисертації в наукових працях, опублікованих автором, забезпечує належне розкриття основних результатів дослідження та їх апробацію в науковій спільноті. Автором опубліковано 6 наукових праць, які висвітлюють ключові аспекти теми дослідження. Основні положення дисертації були також оприлюднені на 11 міжнародних та

всеукраїнських науково-практичних конференціях, що сприяло популяризації дослідження та його обговоренню серед широкого кола науковців.

Оцінка оформлення дисертації. Дисертація оформлена у відповідності до чинних вимог. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою структурований. Послідовність викладення матеріалу і логічна узгодженість, а також влучні узагальнення у висновках до розділів і загальних висновках підкріплюють цілісність роботи.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає у тому, що її положення й висновки можуть використовуватися в роботі органів державної влади та місцевого самоврядування для забезпечення розвитку місцевого самоврядування в системі публічного управління України, а також освітньому процесі при викладанні навчальних дисциплін, дотичних до теми дослідження. Підтвердженням цього є відповідні довідки про впровадження: Хмельницької обласної ради в частині реалізації програмних цілей та завдань Цільової комплексної програми розвитку освіти Хмельницької області на 2021-2025 роки (щодо напрямів підготовки та підвищення кваліфікації старост як посадових осіб місцевого самоврядування) (довідка про впровадження від 05 травня 2025 року); Чемеровецької селищної ради Кам'янець-Подільського району Хмельницької області в Положенні про старосту села (сіл) Чемеровецької селищної ради (довідка про впровадження від 03 листопада 2023 року №02.01.-17/1415); Чемеровецької селищної ради Кам'янець-Подільського району Хмельницької області в Програмі соціально-економічного та культурного розвитку території Чемеровецької селищної ради на 2025 рік (довідка про впровадження від 20 грудня 2024 року №02.01.-17/1641); Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова в освітньому процесі при вивченні таких навчальних дисциплін як «Місьцеве самоврядування», «Територіальне управління та розвиток місцевого самоврядування» для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування (акт про впровадження від 26 березня 2025 року).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. На мою думку, дисертаційне дослідження КОРУНЯКА А.В. має окремі положення, що потребують додаткового уточнення та обговорення. Зокрема:

1. У підрозділі 2.1., присвяченому аналізу зарубіжного досвіду місцевого самоврядування в системі публічного управління, автором представлено окремі приклади функціонування муніципальних систем широкого кола країн, однак їх виклад має переважно описовий характер. Висновки автора виглядали б більш обґрунтованими, якби передбачали систематизацію відповідних структурних елементів або практик, що могли б бути релевантними українським реаліям та стали основою для побудови адаптивної моделі місцевого самоврядування.

2. З огляду на мету, завдання та відповідні висновки дисертаційного дослідження, автору доцільно було більш детальну увагу приділити механізмам забезпечення стійкості системи місцевого самоврядування та окремих її інституцій у контексті забезпечення національної системи стійкості. Це особливо важливо з огляду на ті проблеми, які піднімає автор у роботі, зокрема, відсутність або нечіткість механізмів та постійних форматів взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та населення, недостатність фінансування, низький рівень обізнаності посадових осіб органів місцевого самоврядування з безпекових питань тощо.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що висловлені зауваження та рекомендації стосуються переважно дискусійних аспектів окремих положень дисертаційного дослідження, не знижують його наукової цінності та не впливають на загальну позитивну оцінку.

Загальний висновок. Дисертація КОРУНЯКА Андрія Володимировича на тему «Місцеве самоврядування в системі публічного управління України» має науково-теоретичне й практичне значення, вирізняється актуальністю тематики, логічною структурою та аргументованістю викладених положень, відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого (з

подальшими змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Здобувач КОРУНЯК Андрій Володимирович заслуговує на присудження йому освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Рецензентка:

деканеса факультету управління та економіки, доцентка кафедри публічного управління та адміністрування Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, кандидатка економічних наук, доцентка

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО